

Posudek bakalářské práce Tomáše Harcuby *Slova, která září. K problematice synestézie v programových textech Karla Teigeho.*

Ve své bakalářské práci se Tomáš Harcuba pokusil pojednat složitý uměleckovědní, ale též psychologický problém synestézie, a to na pozadí raných teoretických a interpretačních textů Karla Teigeho z 20. let. Časový a tematický rámec Harcubových úvah tedy vytvářejí Teigeho texty z období kolem založení Devětsilu, finále pak vymezuje rozsáhlý text Manifest poetismu z roku 1928. Ačkoli se s vlastním pojmem „synestézie“ v díle Karla Teigeho z 20. let setkáme spíše sporadicky, autor přesvědčivě dokládá, že princip synestetického utváření obrazu Teige při svém myšlení o umění podstatným způsobem využívá, ba co více – stává se pro něho klíčovým z hlediska představy o funkčním i ideovém založení konceptu tzv. nového umění. Tomáš Harcuba se v práci zaměřil nejprve na charakteristiku pojmu synestézie, a to jak z estetického, tak psychologického hlediska. Učinil tak proto, neboť s oběma aspekty Teige ve 20. letech pracuje. Dále se prostřednictvím této tematické perspektivy soustředil na postižení vývoje Teigeho raného myšlenkového pohybu, a to od radikálního odmítnutí předešlého uměleckého vývoje k postupnému začlenění poetismu, tedy výsostně synesteticky založeného uměleckého a životního konceptu, do historických uměleckých a kulturních souvislostí, rozvíjených romantismem a jeho pozdějšími, radikálně (z hlediska důrazu na proměnu uměleckých, ale i společenských vazeb a norem) motivovanými transformacemi.

Z podstaty věci se Harcubovým centrálním zájmem stalo sledování vztahu slova a obrazu, které hrálo u Teigeho od počátku zcela klíčovou roli a podstatným způsobem ovlivnilo jeho představu o založení a aktualizaci výkonů umělecké avantgardy. Specifický zájem autor též věnuje napětí mezi abstraktním a fyziologicky založeným recipováním umělecké tvorby, tedy vztahu, který je pro raného Teigeho určující. Zajímavé postřehy přináší též Harcubova snaha postihnout modelace Teigeho uměnovědného a kritického jazyka, kde se rovněž princip synesteticky utvářené představivosti zajímavým způsobem rozvíjí. Osobitým způsobem se autor v práci věnuje rovněž teorii i praxi tzv. konceptuálních metafor, které chápe jako vhodný nástroj pro postižení široké, mezioborově založené hranice, vymezující Teigeho uměnovědné, teoretické a kritické myšlení.

Tomáš Harcuba se ovšem neomezuje pouze na analýzu Teigeho textů. Všimá si rovněž teoretických a uměleckých textů dalších soudobých autorů, nad nimiž uvažuje v komparaci s Teigeho texty, čímž mimo jiné šťastně dociluje historické relevance svým výsledkům.

Cíl práce, její účel a směřování, jsou v Harcubově práci formulovány zřetelně. Tématu se dotýká v souvislosti s dobovou i současnou oborovou diskusí. Práce je zacílena na ty aspekty, které je možné prací adekvátně vyřešit. Zvolená metodologie je autorem nastíněna na základě porovnání možností, které dosavadní literatura k tématu nabízí. Práce vykazuje soustavné rysy systematického a sebereflektující přístupu a usiluje o prokázání kritického myšlení. Postup výkladu je zřetelný, neunikne však v průběhu řešení práce určité schematizaci. Vždy však usiluje o vlastní výklad.

Práce se opírá o relevantní odbornou, literárněvědnou a kritickou literaturu; a to zvláště v souvislosti s odkazy na profil Teigeho rané tvorby a jejího pozdějšího rozvíjení. Text práce Tomáše Harcuby je zřetelně a soudržně strukturován. Text vykazuje patřičné a jednotné provedení citací i soupisů literatury; text je uspořádán a členěn promyšleně. Jazyková stránka projevu vykazuje schopnost zvládnout základní konvence vědeckého psaní. Text je prost gramatických a pravopisných nedostatků. Harcubova práce vykazuje schopnost vygenerovat zřetelná tvrzení, závěry a ucelené pojetí tématu.

Bakalářská práce Tomáše Harcuby splňuje podmínky kladené na tento typ závěrečných prací, vzhledem k výše uvedenému ji navrhuji k obhajobě a klasifikaci **výborně**.

Praha, 22. 8. 2022

doc. PhDr. Jan Wiendl, Ph.D.